

โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร (ศพก.) ปี 2561

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร





ประเด็นนำเสนอ

1. สาระสำคัญของโครงการ

2. ความสำคัญของการประเมินผล

3. ผลการประเมิน

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ



สาระสำคัญของโครงการ

• ความเป็นมาของโครงการ

ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
มีความงอกดี เก็บท่อนพันธุ์ได้นาน
ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์แป้งสูง
บางท้องที่จะแตกกิ่ง ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติดูแลรักษา

ลักษณะทางการเกษตร	
คุณสมบัติ	ข้อดี
ผลผลิตหัวสด 5.80 ตัน/ไร่	ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์แป้งสูง
แป้งฤดูฝน 25.4 %	ต้านทานโรคใบจุดปานกลาง
แป้งฤดูแล้ง 30 %	ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุไม่น้อยกว่า 10 เดือน
	ลักษณะดินที่เหมาะสม
	ดินทราย ดินร่วนปนทราย ดินทรายปนร่วน

ลักษณะทางการเกษตร	
คุณสมบัติ	ข้อดี
ผลผลิตหัวสด 4.57 ตัน/ไร่	ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
แป้งฤดูฝน 22.2 %	เก็บท่อนพันธุ์ได้นาน
แป้งฤดูแล้ง 25-27 %	ผลผลิตและเปอร์เซ็นต์แป้งสูง

นโยบายศูนย์วิจัยรัฐ
ด้านการเกษตรในระดับชุมชน

จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การ
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อำเภอละ 1
ศูนย์ รวม 882 ศูนย์

ภายใต้หลักคิด
“เกษตรกรพัฒนา
เกษตรกรด้วยกันเอง
จึงจะเกิดความ
เข้มแข็งและยั่งยืน”

การพัฒนาและ
สนับสนุนการ
ดำเนินงานทั้งศูนย์หลัก
และศูนย์เครือข่ายให้มี
ความพร้อมในการ
ดำเนินงาน



สาระสำคัญของโครงการ

- วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของ ศพก. 882 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย

เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน

เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ



สาระสำคัญของโครงการ

• วิธีการดำเนินงาน

การพัฒนาศักยภาพ
ศพก.

การบริหารจัดการเพื่อ
ขับเคลื่อนการดำเนินงาน

การสนับสนุน
การให้บริการของ ศพก.

การพัฒนา
เกษตรกรผู้นำ

การพัฒนา
ศูนย์เครือข่าย

การติดตาม ประเมินผล
และรายงาน

ความสำคัญของการประเมินผล



- ปัญหาในการผลิตสินค้าเกษตร



- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้
- การเพิ่มประสิทธิภาพ
- การผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)



- นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์



- ภาคราชการเข้าร่วมดำเนินการขับเคลื่อน และสนับสนุน



ความสำคัญของการประเมินผล

- วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของศูนย์เรียนรู้
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)



ความสำคัญของการประเมินผล

• **ขอบเขตวิธีการประเมินผล** : ขอบเขตของการประเมินผล

พื้นที่เป้าหมาย

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 11,010 ศูนย์

ประชากรเป้าหมาย

เกษตรกรต้นแบบ

เกษตรกรผู้นำ

ประธานศูนย์เครือข่าย

เกษตรกรผู้มาใช้บริการของ ศพก.

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ระยะเวลาของข้อมูล

ข้อมูลโครงการฯ เดือนตุลาคม 2560 – กันยายน 2561

ข้อมูลเกษตรกรก่อนการพัฒนาตามโครงการฯ ใช้ข้อมูลปีเพาะปลูก 2559/60

ข้อมูลเกษตรกรหลังได้รับการพัฒนาตามโครงการฯ ใช้ข้อมูลปีเพาะปลูก 2561/62



ความสำคัญของการประเมินผล

- **ขอบเขตวิธีการประเมินผล : วิธีการประเมินผล**

รูปแบบการประเมินผล

- ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes)

ประเภทการประเมินผล

- การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation)

แผนแบบการประเมินผล

- การเปรียบเทียบผลของโครงการตามวัตถุประสงค์ และเกณฑ์ที่กำหนดตามตัวชี้วัด



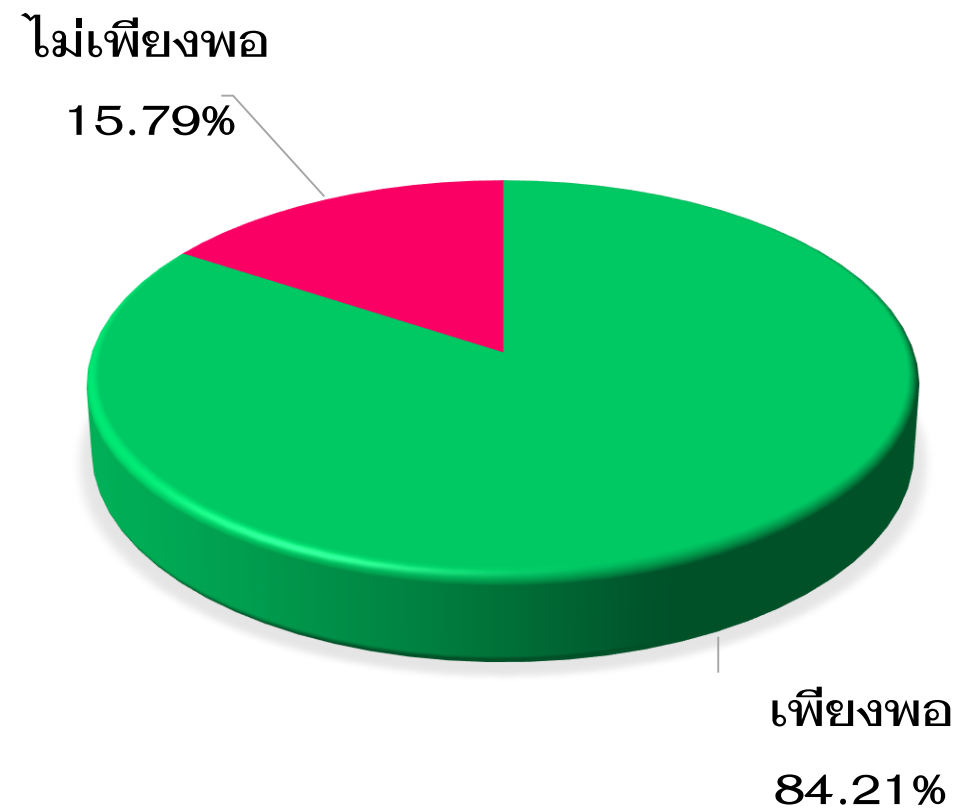
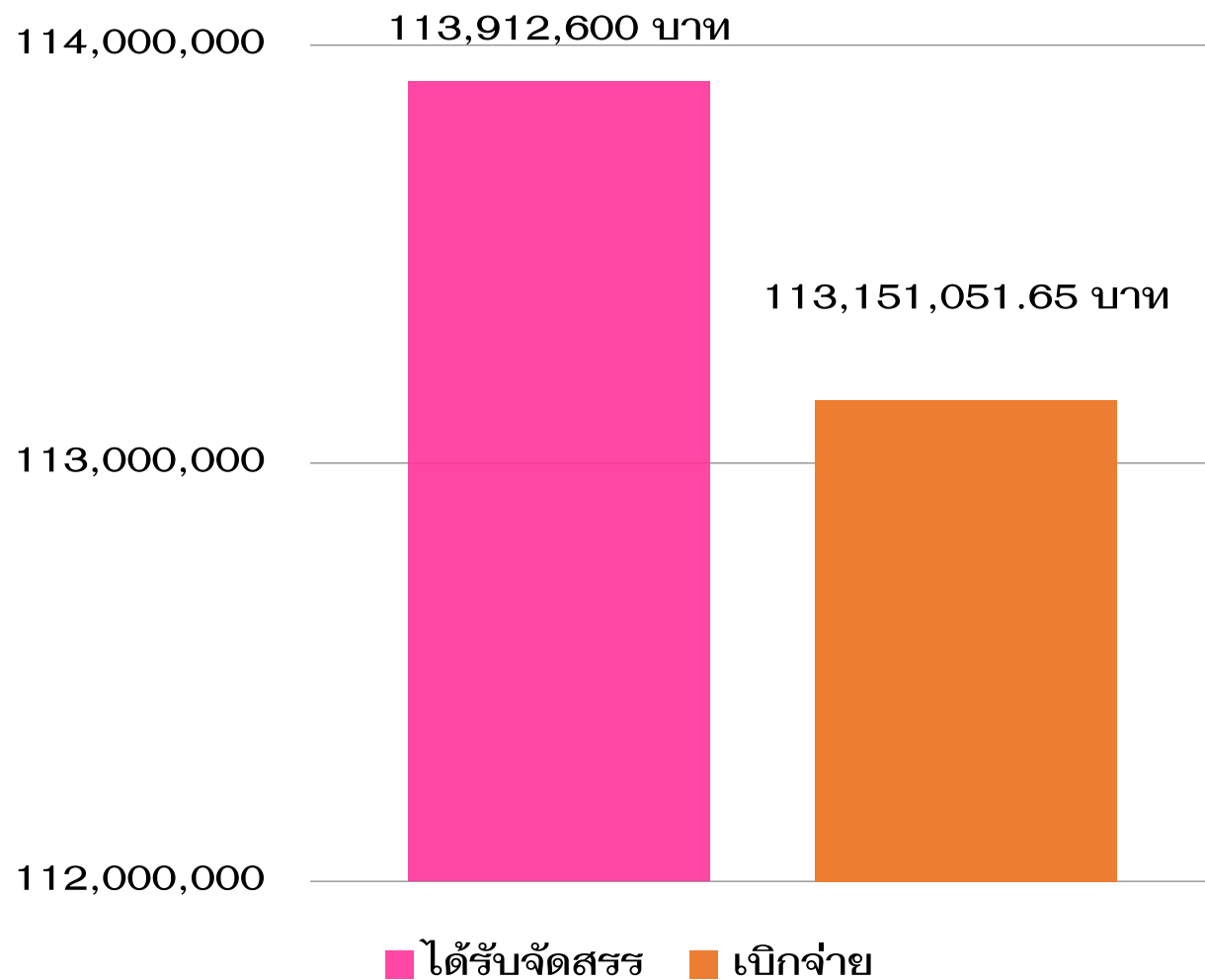
ความสำคัญของการประเมินผล

กรอบแนวคิดในการประเมินผล





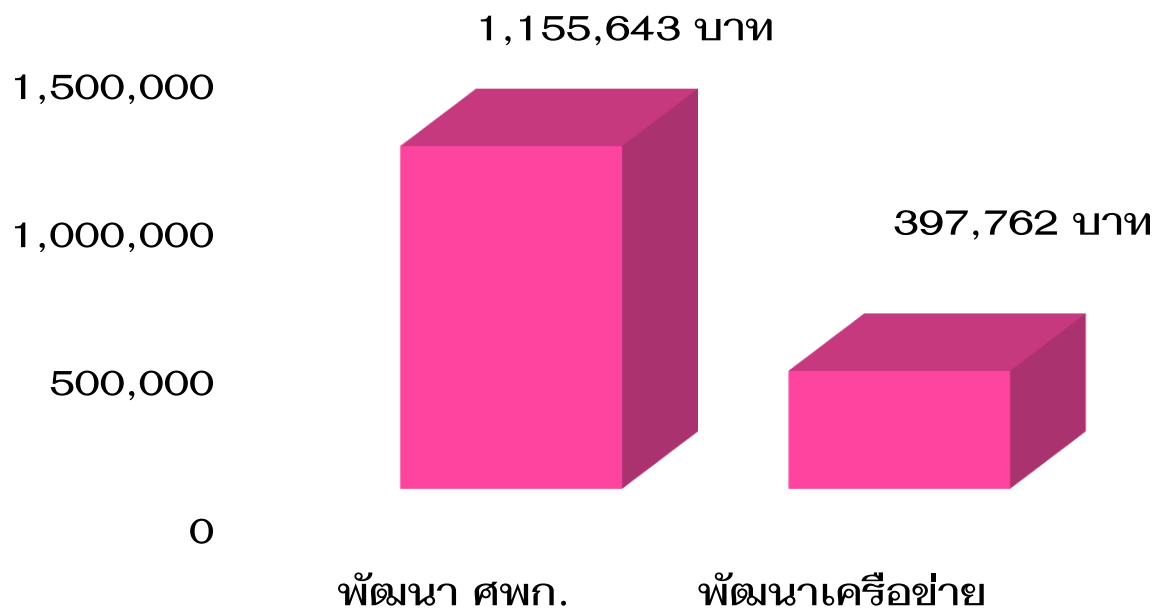
ปัจจัยนำเข้า : งบประมาณ



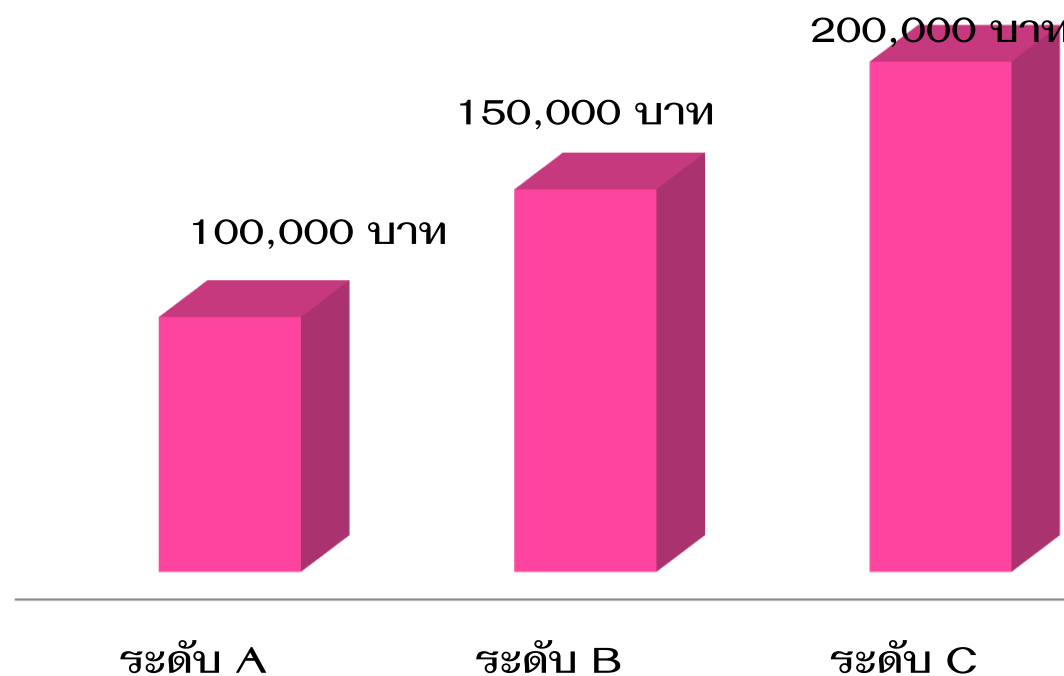


ปัจจัยนำเข้า : งบประมาณ

- งบดำเนินงาน



- งบรายจ่ายอื่น





ปัจจัยนำเข้า : หน่วยงานบูรณาการ



กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
Ministry of Agriculture and Cooperatives

22 หน่วยงาน



กระทรวงพลังงาน
MINISTRY OF ENERGY

1 หน่วยงาน



คณะกรรมการ/
คณะทำงานช่วย
ขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ในจังหวัด

5 คณะ

ปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์



ผลิตปุ๋ย
อินทรีย์



การ
เลี้ยง
ปลุ่สัตว์



การทำ
ประมง



การ
วาง
ระบบ
น้ำ



การ
ผลิต
สารชีว
ภัณฑ์



เมล็ด
พืชและ
พันธุ์
พืช

ปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์



สารปรับ
สภาพดิน



ชุดตรวจ
วิเคราะห์
ดิน



เก้าอี้



บอร์ด
โปสเตอร์
เอกสาร
แผ่นพับ



ระบบ
พลังงาน
ทดแทน



Smart
Box



ปัจจัยนำเข้า : หลักสูตรเรียนรู้

หลักสูตรหลัก

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลักของ ศพก.
- การลดต้นทุน
- มาตรฐานสินค้าเกษตร
- การทำบัญชี
- ฯลฯ

หลักสูตรบังคับ

- เศรษฐกิจพอเพียง
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเสริม

- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
- พลังงานทดแทน
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์
- องค์กรเกษตรกร
- ฯลฯ

ปัจจัยนำเข้า : เกษตรกรผู้นำ

ศพก. ละ 30 ราย
รวมทั้งสิ้น 26,460 ราย
ครบตามเป้าหมาย





กิจกรรม : การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. เฉลี่ยจังหวัดละ 4 ครั้ง



แผนและแนวทางการพัฒนา ศพก.

เฉลี่ยจังหวัดละ 8 แผน



กิจกรรม : การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

พัฒนาฐานเรียนรู้เฉลี่ย 5 ฐาน



พัฒนาแปลงเรียนรู้เฉลี่ย 1 แปลง





กิจกรรม : การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

การกำหนดหลักสูตรเรียนรู้

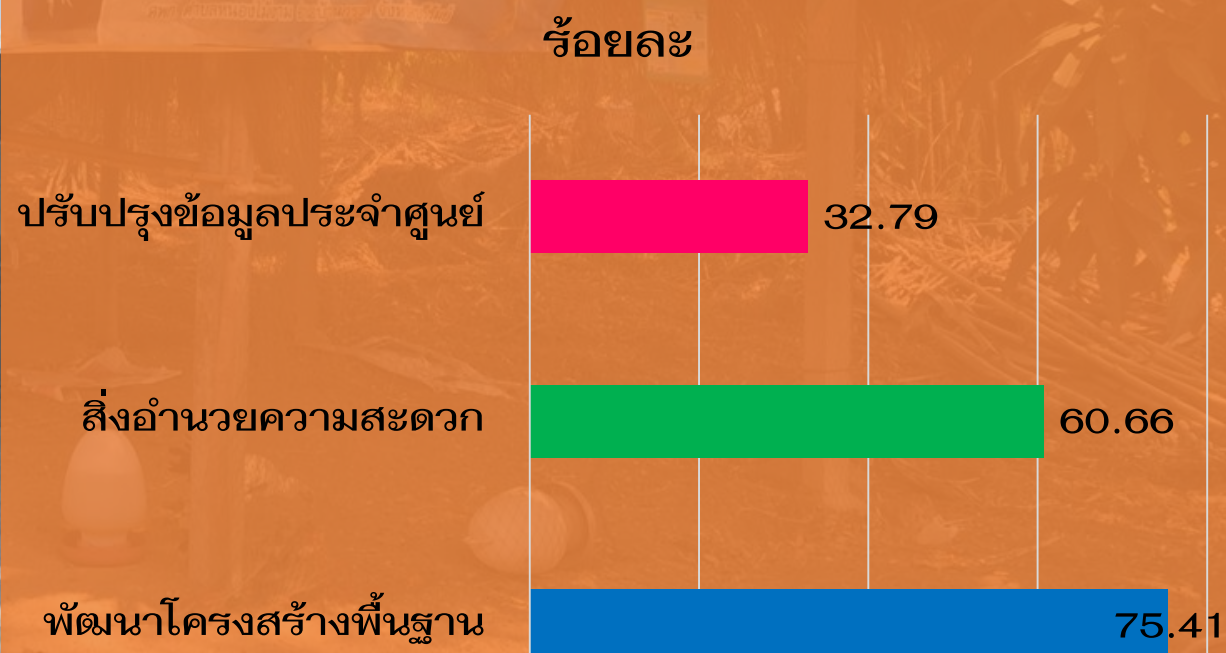
สำนักงานเกษตรอำเภอ



เกษตรกรต้นแบบและ

คณะกรรมการ ศพก.

พัฒนาพื้นที่บริเวณศูนย์



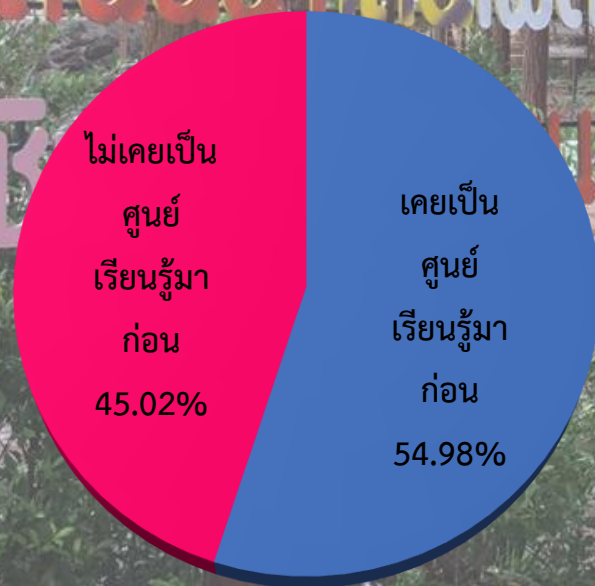


กิจกรรม : การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

การเชื่อมโยงศูนย์
เครือข่าย

และจุดเรียนรู้ต่าง ๆ
ในอำเภอ

- 11,010 ศูนย์
- เฉลี่ย 12 ศูนย์/ ศพก.
- 21 ประเภท





กิจกรรม : การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน

**ประชุม
คณะกรรมการ ศพก.**

- จังหวัดละ 11 ครั้ง
- ผู้เข้าร่วมประชุมครั้งละ 51 ราย

**เวทีเชื่อมโยง
เครือข่าย ศพก.**

- ระดับจังหวัด 4 ครั้ง
- ระดับเขต 4 ครั้ง
- ระดับประเทศ 4 ครั้ง



กิจกรรม : การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน

การถอดบทเรียน
ศพก.

- 1 ครั้ง/ ศพก.

เวทีแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ระดับจังหวัด

- การประชุม ศพก. สัญจร
- 4 ครั้ง/ปี

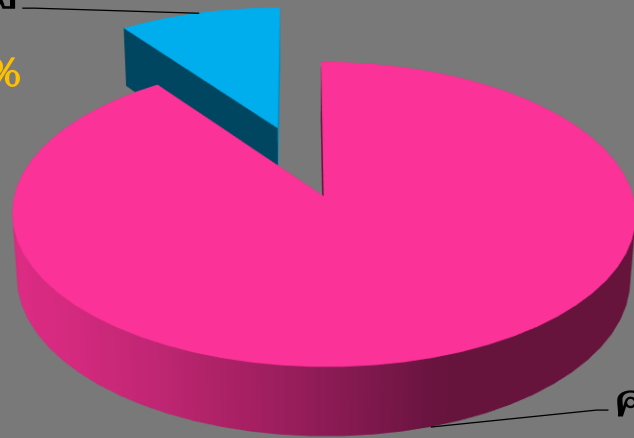
กิจกรรม : การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ

30 ราย/ศพก. ครบตามเป้าหมาย

ไม่ครบ

3 ครั้ง

9.88%



ครบ 3
ครั้ง

90.12%





กิจกรรม : การพัฒนาศูนย์เครือข่าย



หน่วยงานภายใน กษ.
จำนวน 9 หน่วยงาน



หน่วยงานภายนอก
กษ.
จำนวน 5 หน่วยงาน

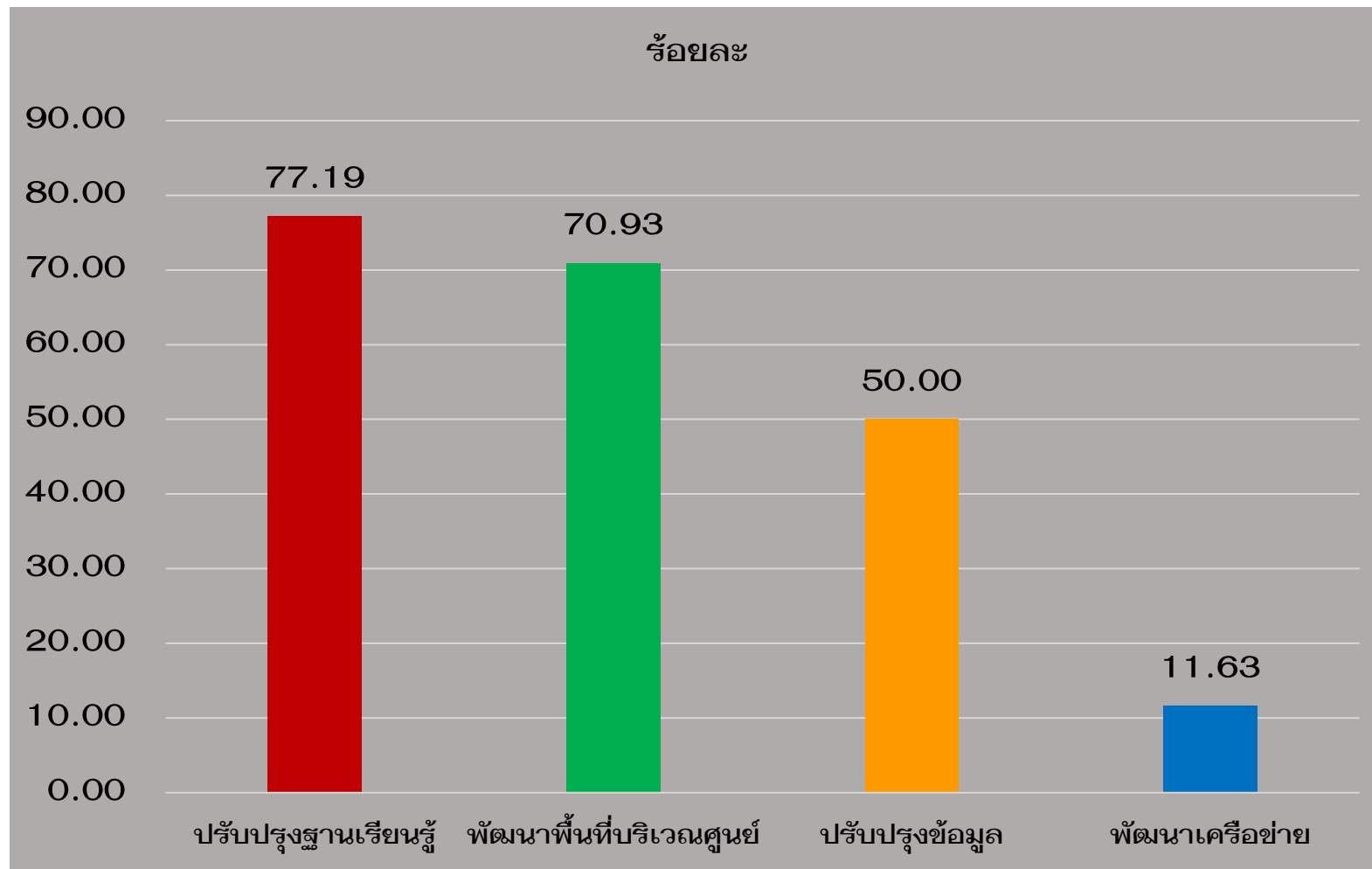


กิจกรรม : การติดตาม ประเมินผล และรายงาน

จังหวัดละ 7 ครั้ง

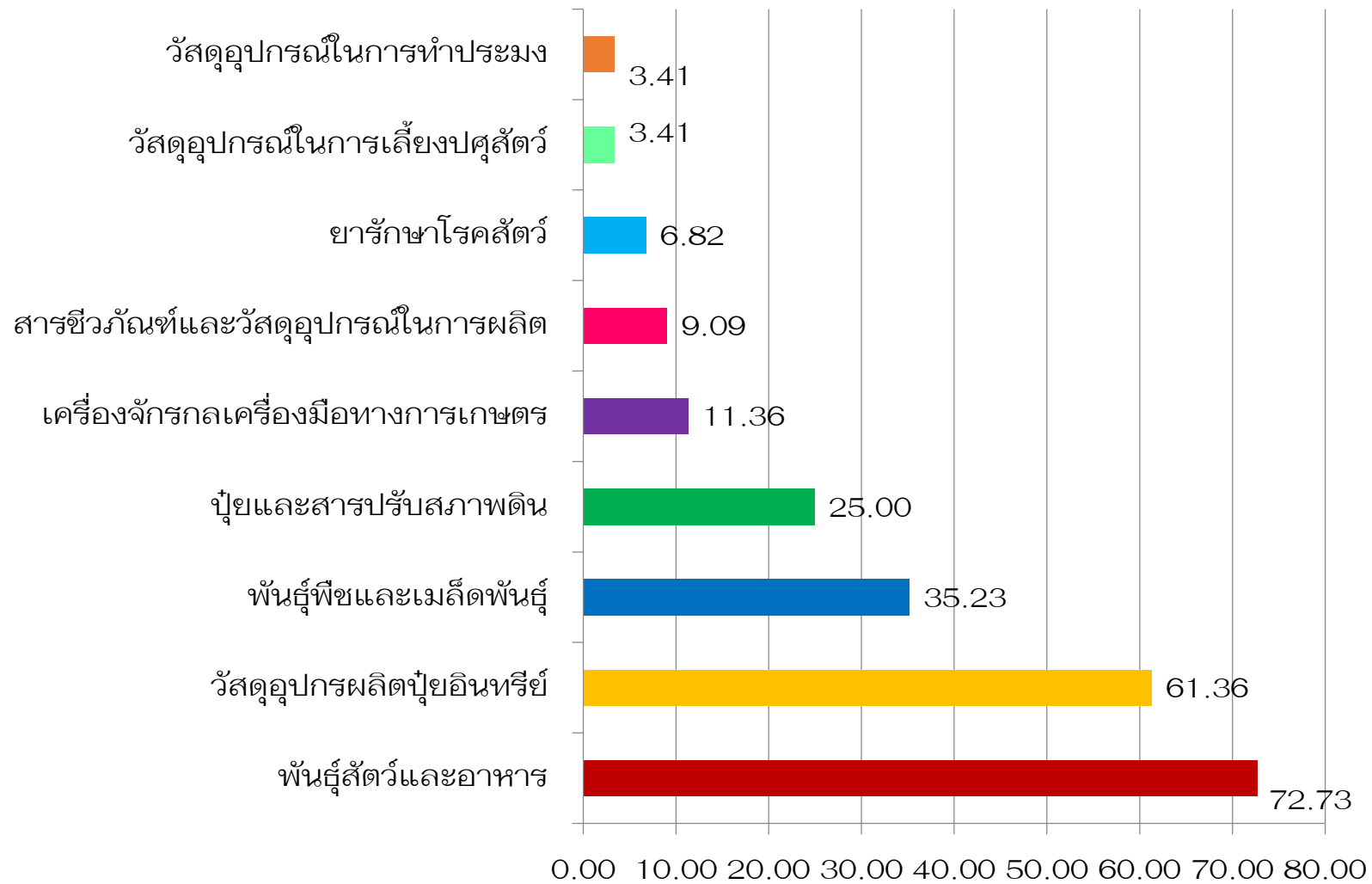
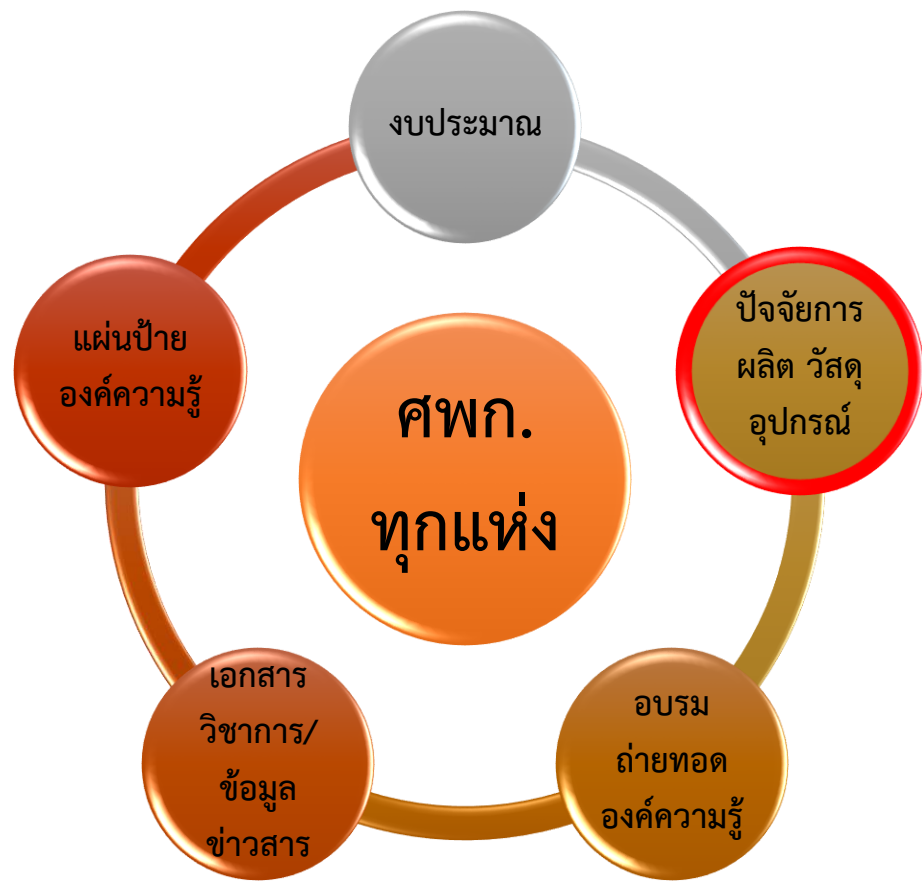


ผลผลิต : การพัฒนา ศพก.





ผลผลิต : การพัฒนา ศพก.





ผลผลิต : การพัฒนา ศพก.



หลักสูตรหลัก

- ลดต้นทุน 100%
- บัญชีครัวเรือน 92.47%
- มาตรฐานสินค้า 77.42%

หลักสูตรบังคับ

- เศรษฐกิจพอเพียง 92.22%
- เกษตรทฤษฎีใหม่ 71.11%
- เกษตรผสมผสาน 52.22%

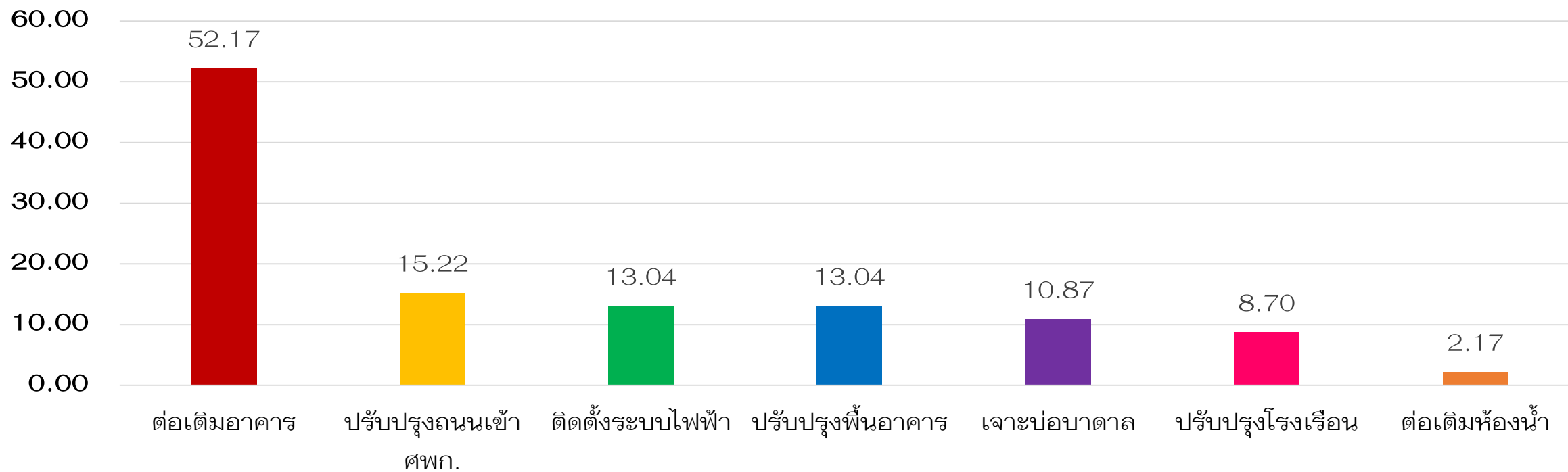
หลักสูตรเสริม

- การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า 78.48%
- องค์กร/กลุ่มเกษตรกร 60.76%
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ 60.76%



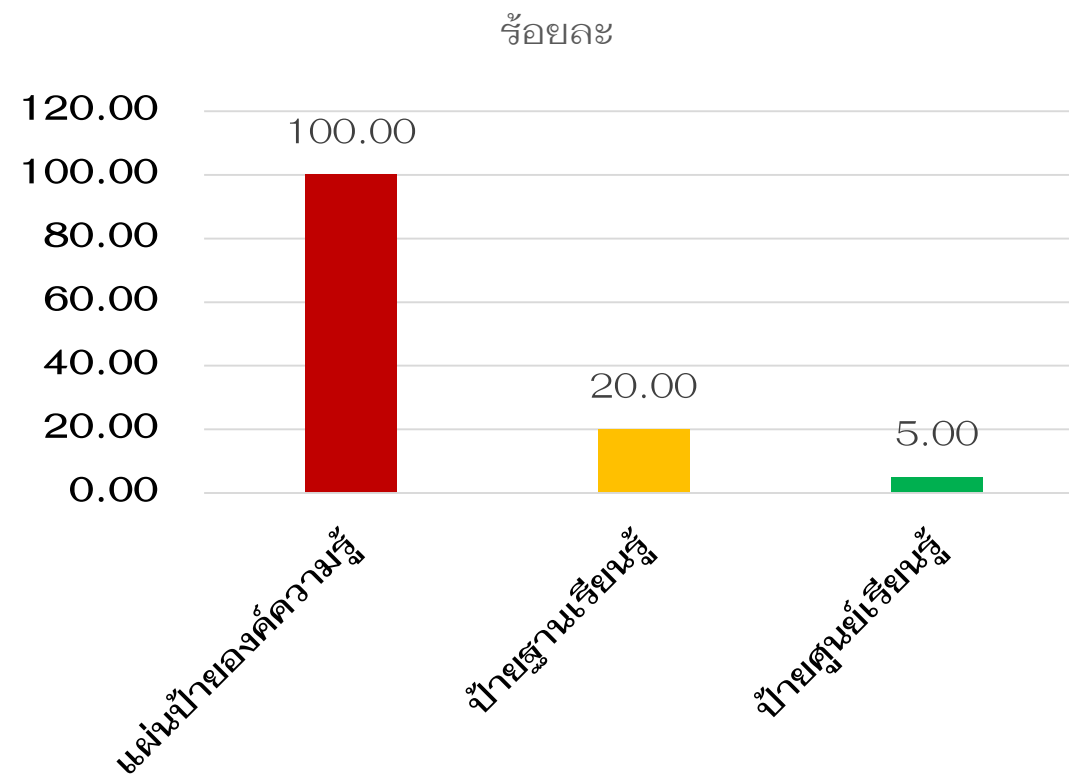
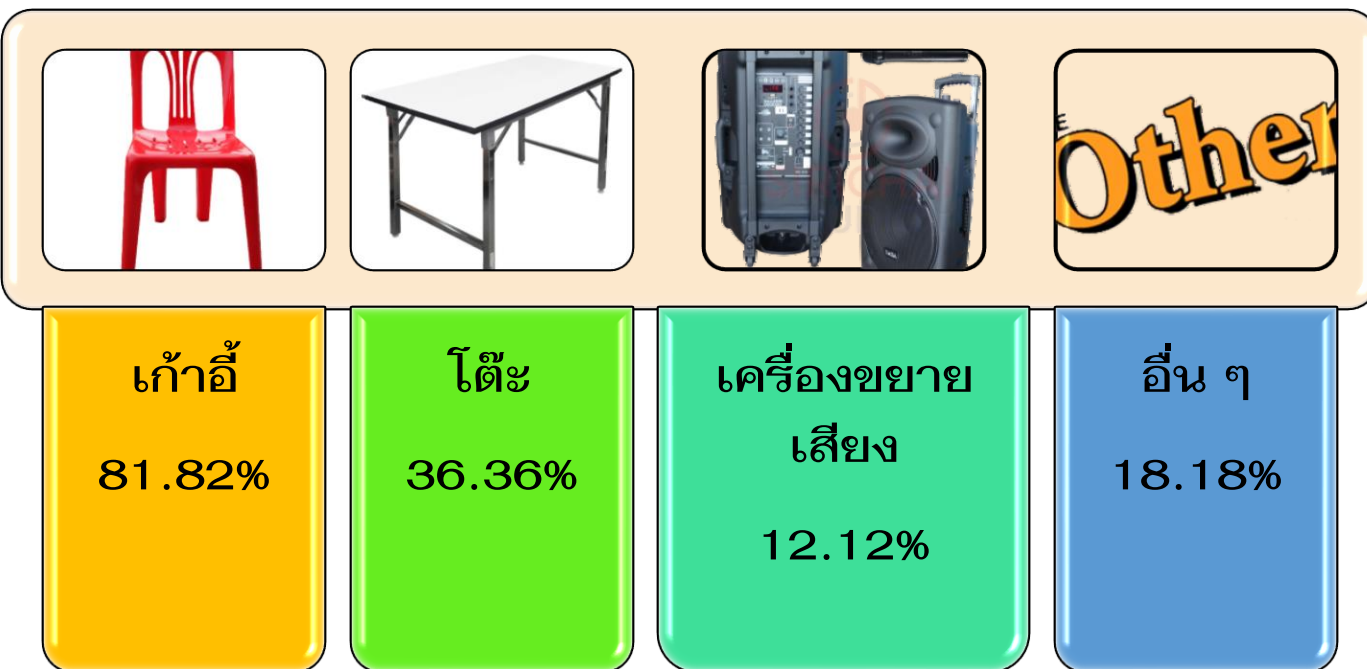
ผลผลิต : การพัฒนา ศพก.

ร้อยละ



โครงสร้างพื้นฐาน

ผลผลิต : การพัฒนา ศพก.

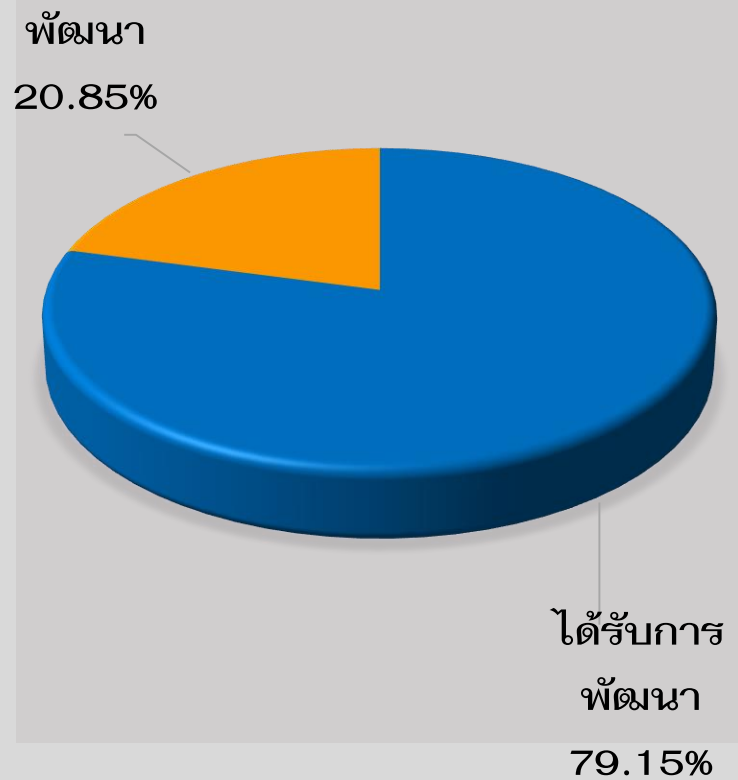


สิ่งอำนวยความสะดวก และข้อมูลประจำ ศพก.

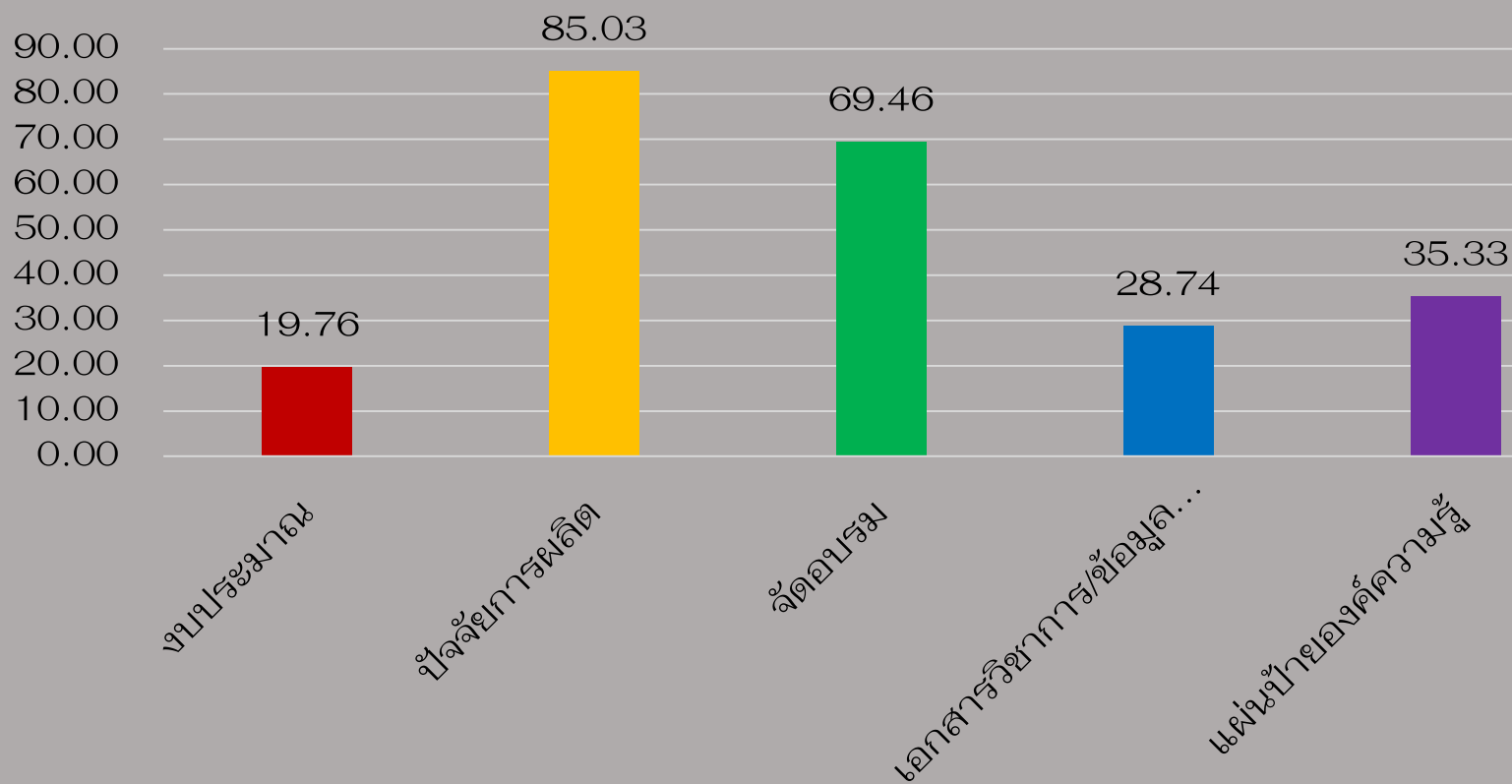


ผลผลิต : การพัฒนาเครือข่าย ศวก.

ไม่ได้รับการ



ร้อยละ





ผลผลิต : การพัฒนาเครือข่าย ศพก.

รายการ	ร้อยละ
1. ปัจจัยการผลิตด้านพืช	80.99
2. ปัจจัยการผลิตด้านประมง	11.27
3. ปัจจัยการผลิตด้านปศุสัตว์	9.15
4. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการผลิตพืช	31.69
5. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงปศุสัตว์	1.41
6. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำประมง	1.41
7. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	1.41

การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ให้เครือข่าย



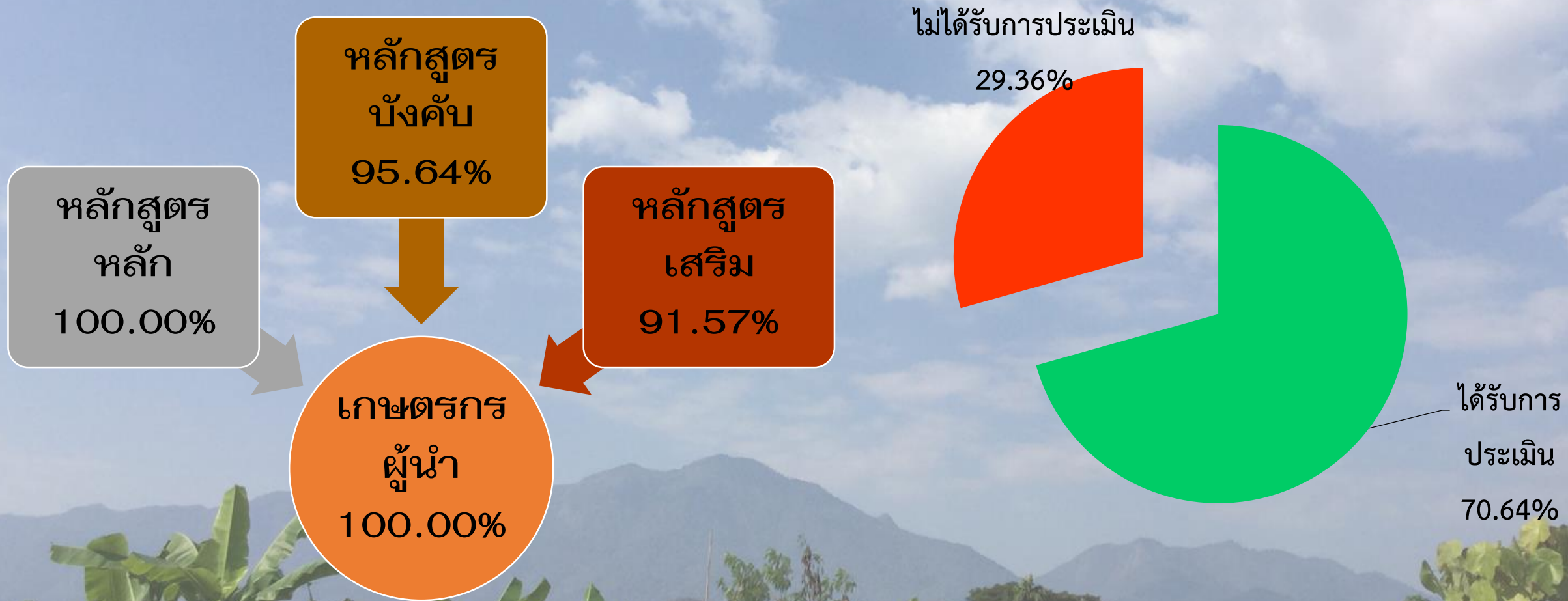
ผลผลิต : การพัฒนาเครือข่าย ศพก.

รายการ	ร้อยละ
1. ด้านการผลิตพืช	79.31
2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่	12.07
3. การทำบัญชี	6.90
4. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้	6.90
5. ด้านการทำประมง	6.03
6. การรวมกลุ่มเกษตรกร	4.31
7. ด้านการเลี้ยงปศุสัตว์	2.59
8. การทำแผนธุรกิจ/การตลาด	1.72
9. การแก้ปัญหาภัยแล้ง	0.86

หลักสูตรจัดอบรมถ่ายทอดความรู้

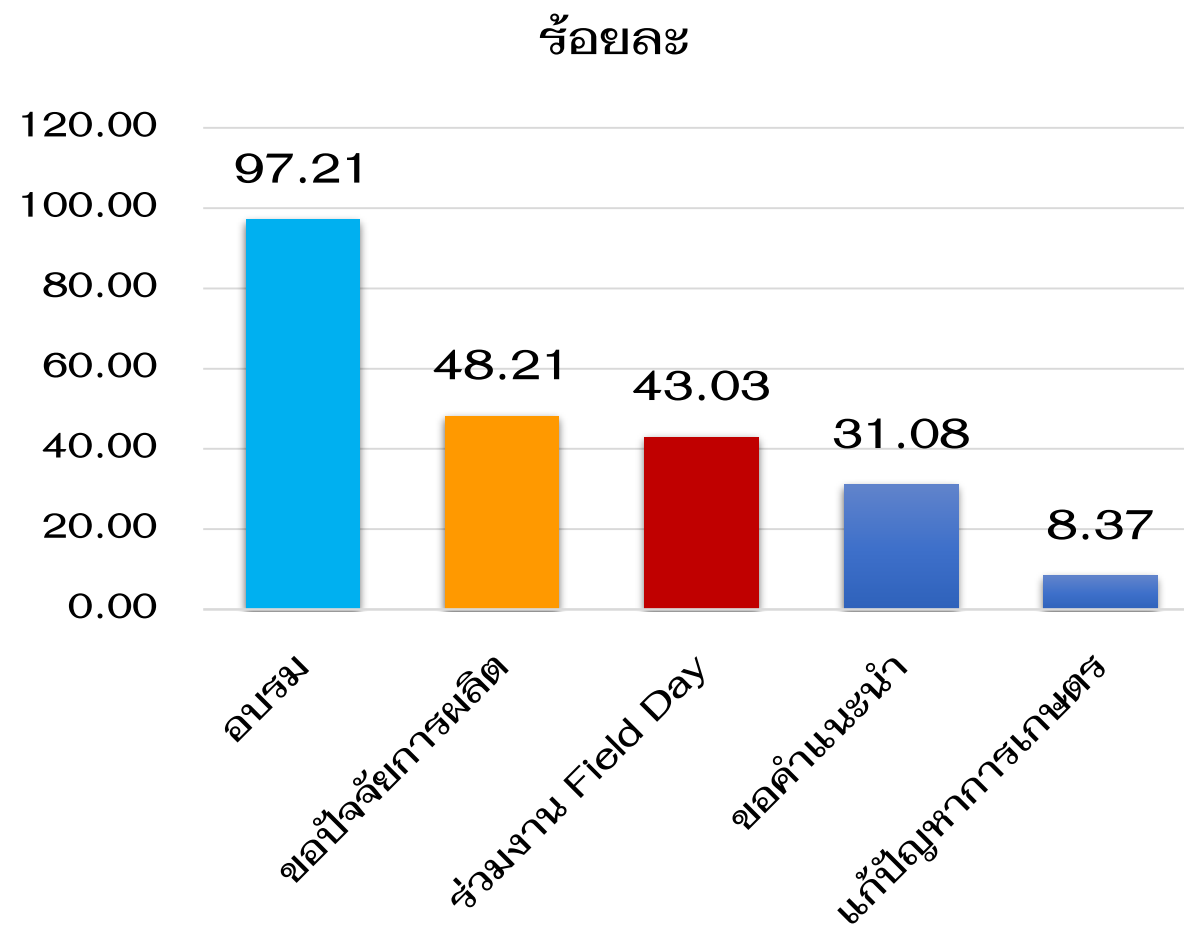
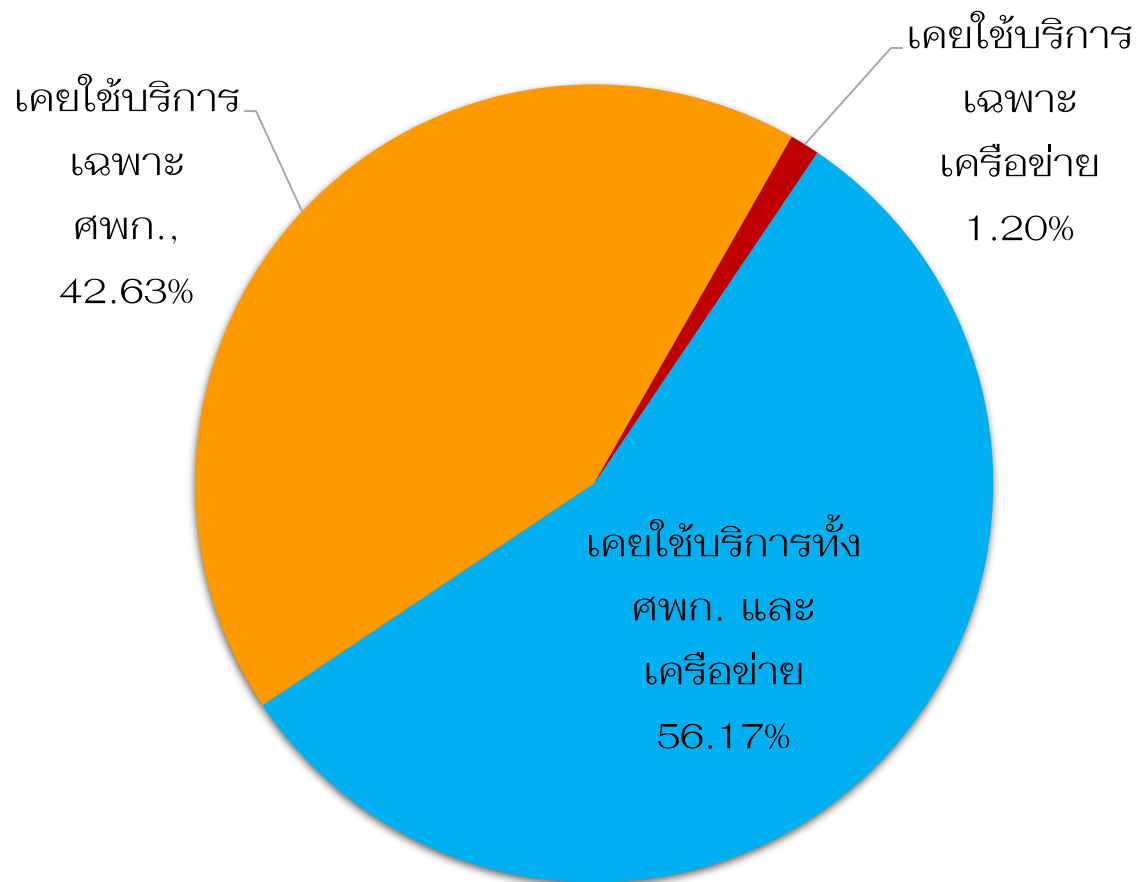


ผลผลิต : เกษตรกรผู้นำ





ผลผลิต : เกษตรกรผู้ให้บริการ





ผลลัพธ์ : ความพร้อมในการให้บริการ

การถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับชุมชน

13 ครั้ง/ปี

การให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรในชุมชน

5 ครั้ง/เดือน

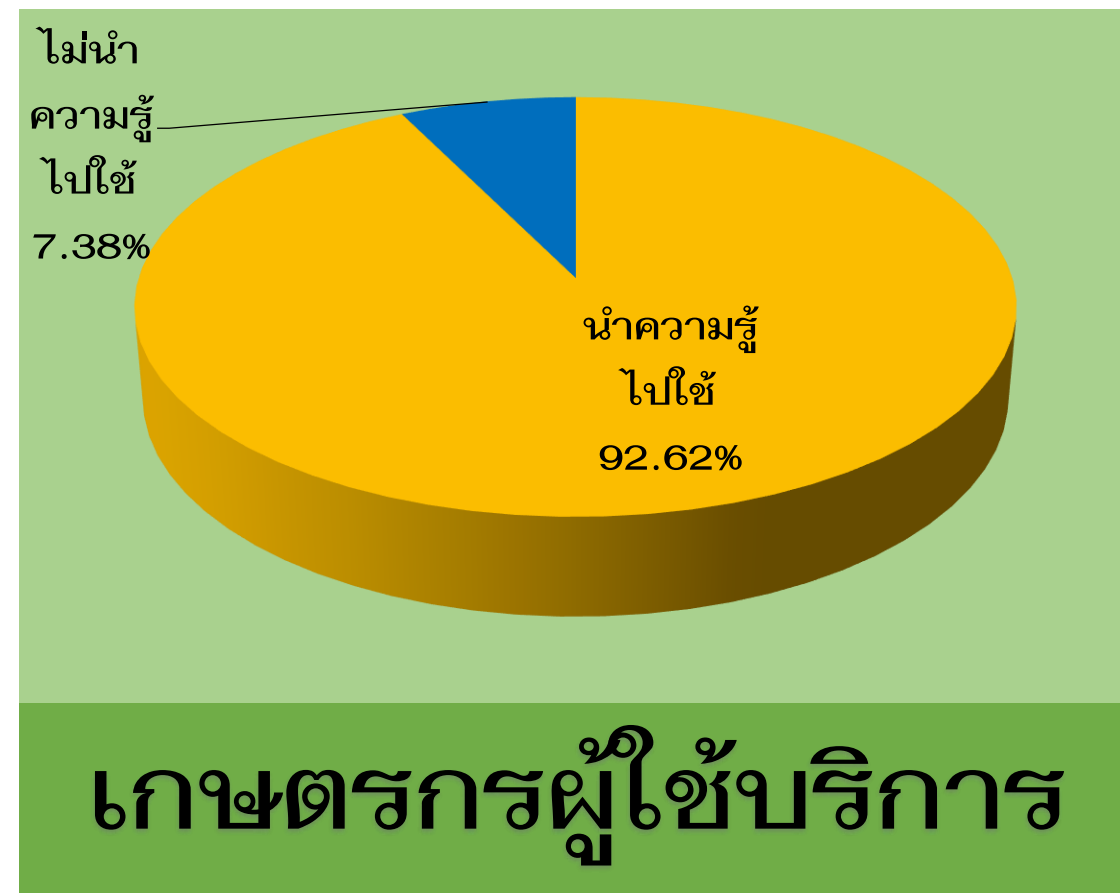
การให้บริการด้านการเกษตรอื่น ๆ

35 ราย/ปี

การให้บริการแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร

2 เรื่อง/ปี

ผลลัพธ์ : การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์





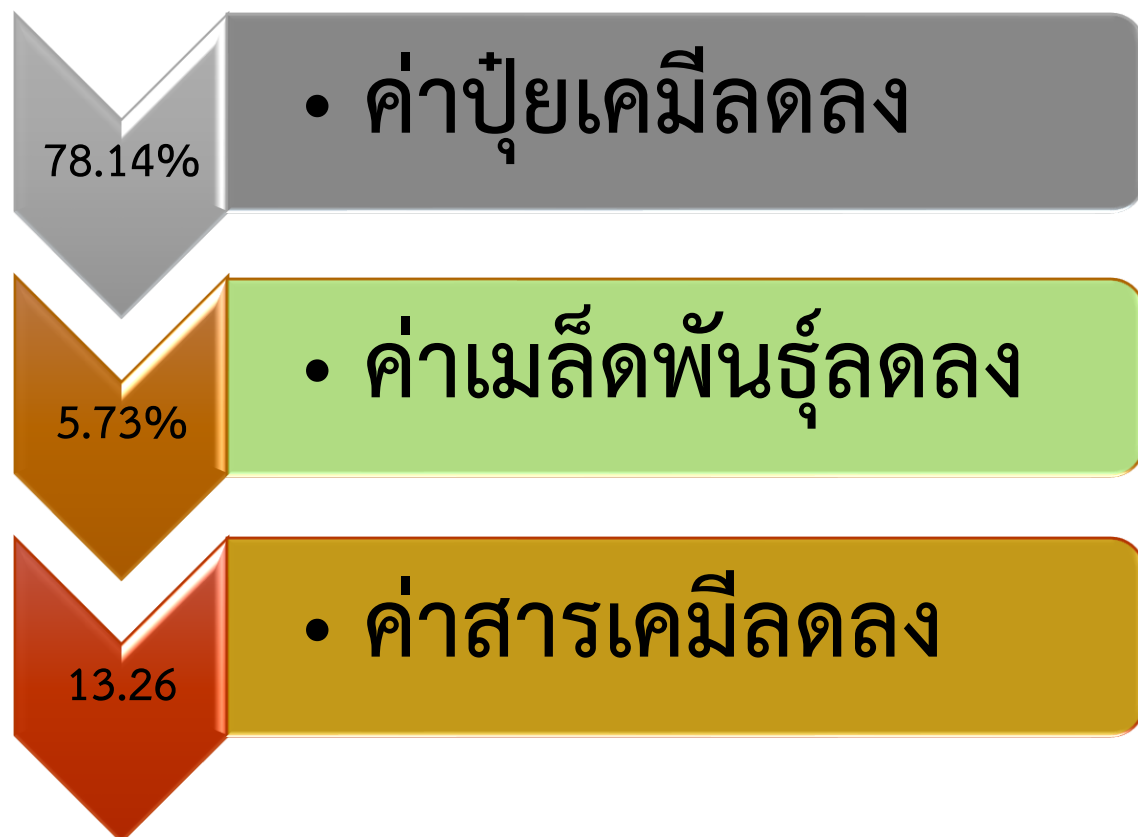
ผลลัพธ์ : ผลจากการนำความรู้ไปใช้

หน่วย : ไร่/ปี

รายการ	เกษตรกรผู้นำ	เกษตรกรผู้ใช้บริการ
1. ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง	83.28	77.52
2. ผลผลิตเพิ่มขึ้น	32.24	27.52
3. ผลผลิตมีตลาดรองรับมากขึ้น	30.75	26.61
4. ลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	29.25	22.94
5. ใช้จ่ายในครัวเรือนลดลง	24.78	19.72
6. รายได้เพิ่มขึ้น	15.82	19.72



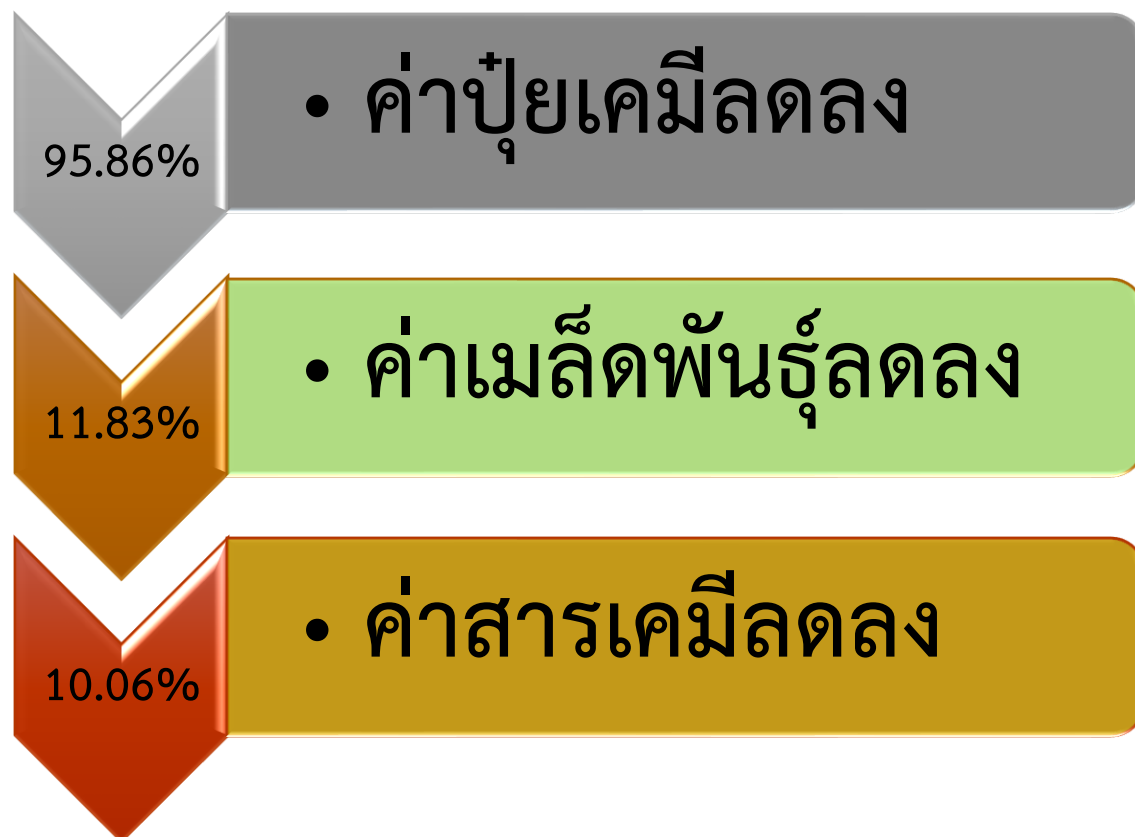
ผลลัพธ์ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต



อ้อยโรงงาน	• ผลผลิตเพิ่ม 3,667 กิโลกรัม/ไร่
ข้าว	• ผลผลิตเพิ่ม 137 กิโลกรัม/ไร่
มันสำปะหลัง	• ผลผลิตเพิ่ม 1,800 กิโลกรัม/ไร่



ผลลัพธ์ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต



พืชผัก	• ผลผลิตเพิ่ม 325 กิโลกรัม/ไร่
พืชไร่	• ผลผลิตเพิ่ม 2,313 กิโลกรัม/ไร่
ไม้ผล	• ผลผลิตเพิ่ม 288 กิโลกรัม/ไร่
ข้าว	• ผลผลิตเพิ่ม 186 กิโลกรัม/ไร่
ปาล์มน้ำมัน	• ผลผลิตเพิ่ม 633 กิโลกรัม/ไร่



ผลลัพธ์ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

54,383 บาท

28,450 บาท

เกษตรกรผู้นำ

เกษตรกรผู้ใช้บริการ

การเพิ่มขึ้นของรายได้

ผลลัพธ์ : การเชื่อมโยงเครือข่าย



98.77 %





ผลลัพธ์ : การยกระดับของเกษตรกรผู้นำ

54.47%

DSF

- 80.07 % → ESF
- 19.30 % → SFM

36.59%

ESF

- 55.56 % → SFM

8.94%

SFM

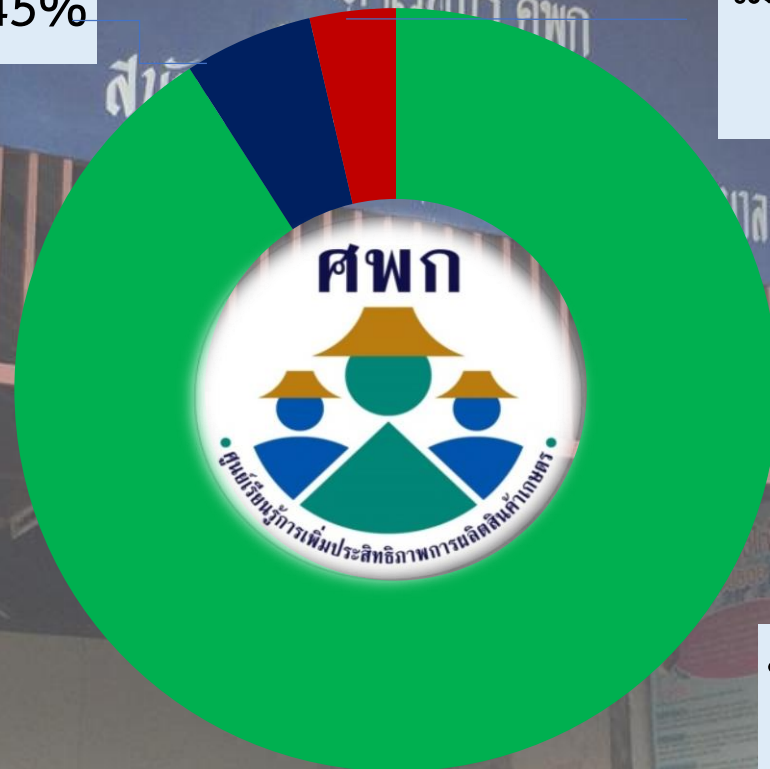
- เพิ่มขึ้นเป็น 38.21 %



ผลลัพธ์ : ความยั่งยืนของ ศพก.

ไม่แน่ใจ 5.45%

ไม่ต้องการทำต่อ
3.64%



ทำหน้าที่ต่อไป
90.91%



ผลลัพธ์ : ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ (เกษตรกร)

มากที่สุด

(9.17)

- องค์กรความรู้

มากที่สุด

(9.15)

- วิทยากร

มากที่สุด

(9.13)

- เนื้อหาวิชา

มากที่สุด

(9.09)

- รูปแบบการถ่ายทอด

มากที่สุด

(8.87)

- แปลงเรียนรู้

มากที่สุด

(8.79)

- ฐานเรียนรู้

มากที่สุด

(8.70)

- อาคารเรียนรู้

มากที่สุด

(8.41)

- การนำความรู้ไปใช้
ประโยชน์

มากที่สุด

(8.28)

- ห้องน้ำ



ผลลัพธ์ : ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ (เจ้าหน้าที่)

มากที่สุด (8.47)	<ul style="list-style-type: none">• แนวทางการดำเนินงาน
มาก (7.58)	<ul style="list-style-type: none">• การประสานและบูรณาการระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่
มาก (7.53)	<ul style="list-style-type: none">• การประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่
มาก (7.48)	<ul style="list-style-type: none">• ความเหมาะสมของกิจกรรมที่พัฒนา
มากที่สุด (8.26)	<ul style="list-style-type: none">• ประสิทธิภาพของคณะกรรมการ/ คณะทำงาน



ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ

- การจัดอบรมปีละหลายครั้ง
- การสนับสนุนงบประมาณ
- พื้นที่ตั้งของ ศพก
- แผนและแนวทางการดำเนินงาน
- ระบบการบันทึกข้อมูล

ข้อเสนอแนะ

- การวางแผนจัดอบรมร่วมกัน
- การประชุมหารือร่วมกับเกษตรกรต้นแบบและคณะกรรมการ ศพก.
- การวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย
- การกำหนดแนวทางดำเนินงานร่วมกัน
- การวิเคราะห์ความพร้อม และสอบถามปัญหา
- จัดทำแบบฟอร์มบันทึกการให้บริการ



ขอบคุณครับ